

Kvalitetsarbeid. Teknologiens potensial

Foredrag på Norgesuniversitetets konferanse Digitale utfordringer
Grand Hotel, Oslo, 24. og 25. mars 2009

Kirsti Rye Ramberg, Rektors stab, NTNU

Jeg jobber i rektors stab ved NTNU. Der jobber jeg med utdanningskvalitet.

For meg er bruk av teknologi interessant der det kan bidra til å høyne kvaliteten på utdanningen.

Et vesentlig spørsmål blir da:

Fremmer IKT og læring kvaliteten på utdanningen og kan vi i så fall måle resultatet?

Det er et vanskelig spørsmål.

Kanskje kan de funnene og analysene fra IKT-monitoren som presenteres senere i dag, gjøre oss klokere.

La meg starte litt tilbake i tid: For 4-5 år siden var jeg med og administrerte arbeidet til en EU-ekspertgruppe som jobbet med indikatorer og benchmarks for IKT i undervisningen.

Tidligere hadde en hatt indikatorer som sa at f.eks. 50 % av alle elevene skulle ha tilgang til datamaskiner innen et bestemt årstall. Når årstallet kom, talte en opp, "benchmarket", og fant ut om en hadde nådd målet eller ei.

Men den nevnte ekspertgruppen var helt klar på at nå ville de ikke lenger telle datamaskiner eller internettoppkoblinger eller timer tilbrakt foran dataskjermen, men de ønsket å måle læringseffekten av bruk av IKT i utdanningen.

Resultat: De klarte ikke å komme opp med noe målbart, de kom bare opp med en generell indikator *Ensuring Access to ICT for everyone* som ikke ble "benchmarket".

Denne indikatoren inngår i den årlige kvalitetsmålingen av EU/EØSs utdanningssystem (Lisboaprosessen), men det refereres nesten aldri til den da den er så lite konkret.

2

Universitetsrankingen til Webometrics

- Rankingen tar for seg analyser av institusjonens nettsted som indikator på faglig tyngde og relevans i verden.
- NTNU ender denne gangen opp som nummer 17 i Europa, og blir kun slått av to andre skandinaviske universiteter, Helsinki og Oslo.

Ranking Web of World Universities

NTNU
Innovation and Creativity

www.ntnu.no

I dag har vi også litt andre varianter av ”tell antall datamaskiner” undersøkelser. F eks ser vi i dag universitetsrankinger, Webometrics er her brukt som eksempel, som ut fra analyse av institusjonens nettsteder mener å kunne si noe om institusjonens faglig tyngde og relevans.

Sier universitetenes nettsider noe om institusjonens utdanningskvalitet?

Så har vi undersøkelser som forsøker å si noe om hvorvidt IKT forbedrer kvaliteten på undervisning og læring. F eks undersøkelsen *E-learning Nordic 2006*. IKT blir sett på som en grunnleggende ferdighet som kan forbedre kvaliteten på undervisning og læring betraktelig. Men det som måles er *den opplevde effekten*. Det er muligens ikke den *reelle* effekten, men det er den oppfatningen de selv har og uttrykker rundt effekten av å bruke IKT i skolen.

Jeg ønsker altså å påpeke at det er vanskelig å *måle* kvalitet. IKT og læring-kvalitet er ikke noe unntak. Det er like vanskelig å *definere* IKT og læring kvalitet, det vi imidlertid vet, et at bruk av IKT inngår som en naturlig del av et læringsmiljø. Men hva er et godt læringsmiljø, og hvordan kan IKT inngå? Igjen et vanskelig spørsmål.

Ved NTNU har vi det siste året jobbet med å definere et godt læringsmiljø (arbeidet er ennå ikke avsluttet), og vi har kommet opp med 10 teser som definerer dette miljøet. To av dem er knyttet til IKT.

Som å spikre gele på veggen...

Men en kommer et stykke på veg mot forståelse ved å se eksempler på web 2.0 applikasjoner/tjenester:

Eksempel på web 2.0 applikasjoner

Noen godt kjente:

[Facebook](#)
[Digg.com](#)
[Flickr](#)
[BitTorrent](#)
[Blink](#)
[Wikipedia](#)
[YouTube](#)

For eksempel når det gjelder Wikipedia, avhenger produktet av aktiv deltakelse fra brukerne for å kunne ekspandere.

Andre varianter som vi eksperimenterer med på NTNU er ”Medisinerwiki” og ”Eksamenswiki”

Dette er altså deltagerdrevne, interaktive nettjenester, som avhenger av deltakelse fra brukerne for å kunne ekspandere. Vi ser bruk av kollektiv intelligens i den forstand at studentene jobber sammen eller innenfor samme rammer framfor løsevet på egen hånd. Dessuten blir deltakernes bidrag tatt på alvor: bidragene har en leser og et publikum.

Er ikke dette stikkord for effektiv læring og kvalitet i utdanningen? Er vi her ved kjernen av IKT-ens potensial?

Men selv om en ser mye positiv aktivitet og har velegnede verktøy, har høyere utdanning ikke på langt nær utnyttet potensialet som ligger i nyere teknologi. Dette slås for eksempel fast i en rapport fra EU kommisjonens fra oktober 2008. Den ser på hvordan bruk av e-læring har utviklet seg i Europa siden år 2000 (The use of ICT to support innovation and lifelong learning for all - A report on progress)

Hvorfor har vi ikke lykkes fullt ut i høyere udanning. Hvorfor har ikke IKT hatt den samme endringseffekt på utdanningsystemer som den har hatt på andre samfunnsområder? F eks på bank og reiselivsbransjen.

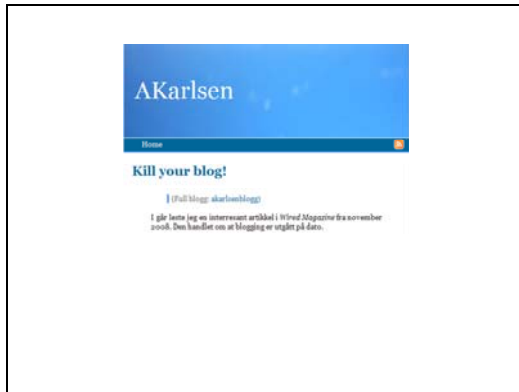
Kanskje det skyldes generasjonsgapet mellom lærere og studenter? Kanskje kan monitoren bekrefte eller avkrefte denne antagelsen.

Mens studentmassen vår primært består av unge personer som er vokst opp med ny teknolog, har ikke lærere og administratorer ved universitet/høgskole ny teknologien under huden på samme måte. Vi har altså trolig et generasjonsgap, som kommer godt fra gjennom følgende sitat. Det sier noe om ulike måter å se verden på.

Generasjonsgapet

- Hvorfor er bestemors mobil koblet til veggen? (7 år)

De fleste voksne som jobber i høyere utdanning har kanskje verken selvtillit nok eller kompetanse til å bruke/tenke teknologi i undervisning, læring og administrasjon ut over det basale nivå. Det å virkelig endre praksis ved f eks å ta i bruk teknologi, krever kanskje at teknologien sitter under huden? Er det derfor vi ikke lykkes fullt ut i høyere udanning når det gjelder bruk av IKT til utdanningsformål? Og i hvilken grad går det ut over kvaliteten i utdanningen?

Det kommer for øvrig nå signal på at bloggen er død, jfr A. Karlsens blogg ovenfor med budskapet *Kill your blog*. Han refererer til en artikkel i *Wired Magazine*.

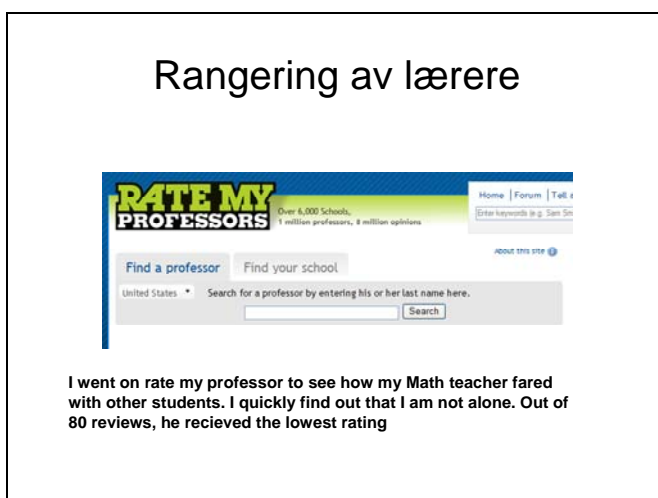
Rektor ved NTNU har akkurat begynt å blogge, dvs å ta i bruk nyere web-verktøy. Omtrent samtidig publiseres altså innlegg om at blogging er utgått på dato. Realitet eller ikke, dette kan illustrere at de voksne lederne i høyere utdanning ofte ikke ligger i forkant når det gjelder bruk av IKT, for å si det forsiktig.

Eller kanskje det er ballasten av visdom som gjør at de voksne ved universitetene nøler med å ta de nye internettbaserte verktøyene i bruk? I Dagblad for noen uker siden var det f eks et oppslag om Facebook som hadde følgende ingress:

”Uten at brukerne har merket noe, har nettsamfunnet Facebook nå skaffet seg rettigheter til å selge privatlivet ditt som handelsvare”.

Jeg har ovenfor vist til undersøkelser som forsøker å måle effekten av bruk av IKT i undervisningen og til undersøkelser som rangerer universitet etter institusjonenes web-aktivitet.

Hva med å bruke web-teknologien til å rangere lærere? Vil dette kunne gi bedre lærere? Har teknologien også her et potensial her til å heve undervisningskvaliteten? Hva synes dere om professorranking?

Studenters erfaring presenteres selvfølgelig på YouTube:

Jeg vil ikke oppfordre til henge ut dem som gjør en dårlig undervisningsjobb, men jeg ser gjerne en variant hvor de glimrende underviserne fremheves. Vi vet nemlig at læreren er den enkeltfaktor som er viktigst for elevers læring. Læreren er altså viktigere for elevers læring enn skolebygningen, læreboka, skolens ledelse, medelever, leksemengde osv

Vi som jobber med undervisning på universitetene, jakter på insentiver som kan høyne undervisningens status. Ett virkemiddel er å fremheve undervisning av god kvalitet. Det kan gjøres f eks ved hjelp av web- applikasjoner av typen "Rate my professor". Vi har tenkt på en "politisk korrekt" variant som kan aksepteres i Norge, dvs. en variant hvor det bare er de gode resultatene som meldes inn, gjerne i form av terningkast hvor det bare er lov å gi poeng fra fire og oppover. Vi oppnår med dette også at studentene får en tydeligere stemme når det gjelder utdanningskvalitet. Her ligger det altså muligens også et uutnyttet teknologisk potensial.

Jeg startet innlegget mitt med et vanskelig spørsmål: Fremmer IKT og læring kvaliteten på utdanningen og kan vi i så fall måle resultatet?

Da kan det passe å avslutte med et spørsmål som er like vanskelig. Spørsmålet er knyttet til hva økonomene sier om potensialet for økt læringsutbytte i utdanningsystemene:

13

IKT og økt læringsresultat

I gjennomsnitt i OECD-landene er det et potensial for å økte læringsresultater på 22% hvis det aktuelle ressursnivået opprettholdes.

Hvordan kan IKT bidra?

 NTNU
Innovation and Creativity

www.ntnu.no

Spørsmålet blir altså om og hvordan IKT kan bidra til at læringsresultatene bedres?

Spørsmålet blir spesielt relevant i Norge da OECD også peker på at vi er helt på bunn i OECD-sammenheng når det gjelder avkastning av de midlene vi investerer i utdanning.